

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 592/2015-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. septembra 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti STRABAG Pozemné a inžinierske stavitelstvo, s. r. o., Mlynské Nivy 61/A, Bratislava, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Valko Marián & partners, s. r. o., Porubského 2, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ Mgr. Michal Volný, LL.M., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva zaručeného v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 Cob 115/2014 z 30. apríla 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti STRABAG Pozemné a inžinierske stavitelstvo, s. r. o., o d m i e t a ako neprípustnú.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. augusta 2015 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti STRABAG Pozemné a inžinierske stavitelstvo, s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva zaručeného v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Cob 115/2014 z 30. apríla 2015 (ďalej aj „namietané uznesenie“).

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že krajský súd uznesením č. k. 1 Cob 115/2014-87 z 30. apríla 2015 potvrdil uznesenie Okresného súdu Bratislava V č. k. 27 Rob 174/2013-71 z 10. februára 2014 o zastavení konania vo veci sťažovateľky ako navrhovateľky z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku proti odporcovi [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ].

Sťažovateľka 15. júla 2015 podala proti uzneseniu krajského súdu dovolanie. Vec je na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) vedená pod sp. zn. 5 Obdo 35/2015. Ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu o dovolaní rozhodnuté nebolo.

Sťažovateľka uviedla, že sťažnosť ústavnému súdu podáva „z opatrnosti“. Poukázala na to, že «Napadnuté uznesenie má však svoj základ v nezaplatení súdneho poplatku Sťažovateľom za podaný návrh v lehote stanovenej súdom (súdny poplatok však zaplatený bol, viac nižšie). Nie je preto možné vylúčiť, že Najvyšší súd Dovolanie odmietne s poukazom na znenie § 239 ods. 3 OSP účinné od 01.01.2015.

Ak by Najvyšší súd Dovolanie s poukazom na § 239 ods. 3 OSP odmietol, právomoc Ústavného súdu na prerokovanie tejto sťažnosti by bola daná na základe skutočnosti, že

Napadnutým uznesením došlo k porušeniu základných práv Sťažovateľa a zároveň k porušeniu ústavných princípov a pre Sťažovateľa neexistuje zákonná možnosť nápravy takéhoto porušenia pred všeobecným súdom, nakoľko voči Napadnutému uzneseniu nie je prípustné podanie opravného prostriedku alebo iného právneho prostriedku, ktorým by sa Sťažovateľ mohol domáhať ochrany jeho základných práv alebo slobôd. Neprípustnosť podania opravného prostriedku proti Napadnutému uzneseniu vyplýva taktiež z poučenia o opravnom prostriedku uvedeného v Napadnutom uznesení. ...

Návrhom zo dňa 30.05.2015 sa Sťažovateľ proti Odporcovi domáhal zaplatenia sumy vo výške 128.773,16 EUR spolu s príslušenstvom... Výzvou zo dňa 09.08.2013 OS BA V uložil Sťažovateľovi, aby v lehote 10 dní odo dňa doručenia výzvy zaplatil súdny poplatok za podaný Návrh vo výške 7.726,00 EUR...

Nakoľko Sťažovateľ Súdny poplatok v stanovenej lehote neuhradil, OS BA V Prvé konanie Prvostupňovým uznesením zastavil. Posledný deň lehoty na podanie odvolania proti Prvostupňovému uzneseniu pripadol na deň 18.03.2014. Dňa 18.03.2014 Sťažovateľ podal proti Prvostupňovému uzneseniu odvolanie... a zároveň v posledný deň lehoty na podanie odvolania poukázal na účet Štátnej pokladnice Súdny poplatok.

Krajský súd, po viac ako roku od podania Odvolania a uhradenia Súdneho poplatku, Prvostupňové uznesenie Napadnutým uznesením potvrdil. Krajský súd vychádzal z právneho názoru, že aj keď bol Súdny poplatok poukázaný na účet súdu posledný deň lehoty na podanie odvolania (18.03.2014), Súdny poplatok bol na účet súdu pripísaný až nasledujúci deň, 19.03.2014, teda po uplynutí lehoty...

Sťažovateľ podal proti Odporcovi na OS BA V celkovo tri návrhy, pričom všetky tieto návrhy boli doručené súdu dňa 10.06.2013; ide o:

- (i) konanie vedené pod sp. zn. 27Rob/174/2013 (Prvé konanie);*
- (ii) konanie vedené pod sp. zn. 27Rob/173/2013 a následne vedené pod 23 Cb 265/2014 (ďalej aj „Druhé konanie“) a*
- (iii) konanie vedené pod sp. zn. 23Cb 205/2013.*

Prvé konanie a Druhé konanie boli OS BA V zastavené pre nezaplatenie súdneho poplatku. Sťažovateľ podal proti Prvostupňovému uzneseniu a proti uzneseniu OS BA V č. k. 27Rob/173/2013 - 76 zo dňa 10.02.2013 (ďalej aj „Druhé uznesenie“) odvolanie.

Obidve odvolania Sťažovateľ podal v ten istý deň a zároveň v oboch prípadoch Sťažovateľ v posledný deň lehoty na podanie odvolania (18.03.2013) poukázal na účet Štátnej pokladnice aj súdny poplatok; v jednom prípade 7.726,00 EUR (Prvé konanie) a v druhom prípade 13.224,50 EUR (Druhé konanie)...

Senát Krajského súdu 2Cob (ďalej aj „Senát 2Cob“), uznesením č. k. 2 Cob/87/2014-92 zo dňa 11.06.2014 Druhé uznesenie zrušil a vec vrátil OS BA V na ďalšie konanie.

Senát 2Cob mal za to, že: „Pre rozhodnutie odvolacieho súdu, rovnako ako pre rozhodnutie súdu prvého stupňa, je v zmysle § 154 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 167 ods. 2 a § 211 ods. 2 O.s.p. rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. Keďže žalobca ako poplatník do tohto času poplatkovú povinnosť splnil, uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku nemožno potvrdiť...

Senát Krajského súdu 1Cob (ďalej aj „Senát 1Cob“) na totožnom skutkovom a právnom základe, ako v prípade Druhého konania, Napadnutým uznesením Prvostupňové uznesenie potvrdil, a to z dôvodu, že:

(i) Senát 1Cob nepokladal za účelom uhradenia Súdneho poplatku za postačujúce, aby bol Súdny poplatok odpísaný z účtu poplatníka, ale mal za to, že Súdny poplatok musí byť v lehote na podanie odvolania už pripísaný na účet Štátnej pokladnice;

(ii) Senát 1Cob v čase vyhlásenia Napadnutého uznesenia nepovažoval za rozhodujúci stav v čase vyhlásenia Napadnutého uznesenia.

Vyššie uvedené závery Senátu 1Cob nie sú správne. Nielenže je postačujúce, ak je Súdny poplatok odpísaný najneskôr v posledný deň lehoty na podanie odvolania z účtu poplatníka v prospech Štátnej pokladnice (bližšie viď str. 5tejto sťažnosti), ale tým, že Sťažovateľ podal proti Prvostupňovému uzneseniu v zákonnej lehote Odvolanie, toto Prvostupňové uznesenie nenadobudlo právoplatnosť. Nakoľko Prvostupňové uznesenie nenadobudlo právoplatnosť, rozhodujúcim pre rozhodnutie Krajského súdu bol stav v čase rozhodnutia o Odvolaní, t.j. stav v čase vyhlásenia Napadnutého uznesenia.

Nesporným je, že v čase vyhlásenia Napadnutého uznesenia (30.04.2015) bol už Súdny poplatok uhradený (Súdny poplatok bol odpísaný z účtu Sťažovateľa dňa 18.03.2014 a pripísaný na účet Štátnej pokladnice dňa 19.03.2014); Senát 1Cob túto skutočnosť nevzal

do úvahy a postupoval v rozpore s § 154 OSP v spojení s ustanovením § 167 ods. 2 OSP, podľa ktorého je pre rozhodnutie vo veci rozhodujúci stav v čase vyhlásenia rozhodnutia...

K imanentným znakom právneho štátu patrí neodmysliteľne aj princíp právnej istoty, ktorého súčasťou je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď... Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná...

Ak sú rozhodnutia súdov (v danom prípade dokonca dvoch senátov toho istého Krajského súdu), posudzujúce tú istú právnu otázku zásadne odlišné, potom sú v priamom rozpore s požiadavkou právnej istoty a zároveň je takáto rozhodovacia prax nepredvídateľná. V dôsledku uvedeného nemôžu mať účastníci konania dôveru v to, že rovnaké veci budú prejednané a rozhodnuté rovnakým spôsobom. Predvídateľné bude preto len také súdne rozhodnutie, ktorému predchádza predvídateľný postup pri konaní a rozhodovaní o totožnej právnej otázke.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že Napadnutým uznesením bolo porušené základné právo Sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a článku 6. ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd...

V dôsledku vyššie popísané nesprávneho právneho posúdenia veci Senátom ICob bola preto znemožnená realizácia ústavou garantovaného práva Sťažovateľa domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Krajský súd svojim postupom znemožnil Sťažovateľovi realizáciu tých procesných práv, ktoré mu priznávajú predpisy upravujúce občianske súdne konanie (právo uplatniť svoj nárok a právo, aby tento nárok bol meritórne posúdený, právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy a pod).».

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„1 Základné právo Sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30.04.2015 č. k. 1Cob/115/2014-87 porušené bolo.

2. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30.04.2015 č. k. 1Cob/115/2014-87 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť Sťažovateľovi všetky trovy konania tak, ako budú vyčíslené, a to v lehote do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa už citovaného

znenia čl. 127 ods. 1 in fine ústavy („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Podstatou námietok sťažovateľky je právne posúdenie uznesenia krajského súdu z hľadiska rešpektovania ňou označených základných práv a slobôd, v dôsledku porušenia ktorých sa domáhala zrušenia uznesenia krajského súdu, o ktorom bude na základe dovolania podaného sťažovateľkou 15. júla 2015 rozhodovať najvyšší súd. Vec je na najvyššom súde vedená pod sp. zn. 5 Obdo 35/2015.

Ak sa za tejto situácie sťažovateľka domáhala svojho práva na ústavnom súde a zároveň bude (môže) namietané uznesenie krajského súdu posudzovať aj najvyšší súd ako súd dovolací, musela byť sťažnosť odmietnutá pre jej predčasnosť, pretože o ochrane označených práv, ktorých porušenie namieta, bude (môže) vo vzťahu k rozhodnutiu krajského súdu rozhodovať najvyšší súd.

Ústavný súd preto zaujal názor (podobne napr. I. ÚS 169/09), že v prípade podania opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej ústavnej sťažnosti je ústavná sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Pritom lehota na podanie takejto sťažnosti bude považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54). Ústavný súd k uvedenému už iba dodáva, že v súvislosti s už uvedeným nie je podstatné, ktorá strana súdneho sporu dovolanie podala, ale to, čo bude (vo význame slova aj môže) najvyšší súd v rámci dovolacieho konania posudzovať. Inými slovami, ak jednou z možností rozhodovania najvyššieho súdu v rámci dovolacieho konania je/môže byť zmena alebo zrušenie namietaného uznesenia krajského súdu, potom v okolnostiach danej veci je sťažnosť predčasná.

Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou, ako aj ďalšími návrhmi sťažovateľky meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. septembra 2015